

Cultuurbeschouwing onthoudkaarten

Cultuurbeschouwing is de levensbeschouwelijke vorming voor FOPEM-scholen. Het wordt niet benaderd als een afgebakend vak met vaste uren in de week. Cultuurbeschouwing is eerder een praktijk en wordt daarom volgens de vier sporen van het doelgericht ervaringsleren aangeboden.

Vele wegen om **gelijkenissen** en **verschillen** te ontdekken en te benoemen om **samenhang** te creëren

Cultuur beschouwen als een vlieger

Cultuurbeschouwing op school

De coördinaten van je innerlijk kompas verkennen

Levensvragen op een kaart

Vier sporen voor implementatie

Cultuur beschouwen als een vlieger

waarnemen

niet 'zien' maar 'kijken'
onderzoekende houding

verbeelden en
vormgeven

beeld in je hoofd
materieel verbeelden

verwoorden

precies en genuanceerd
benoemen, symboliseren,
een naam geven

vergelijken

gelijkenissen én verschillen benoemen,
alle zintuigen gebruiken

tijd

In- en uitzoomen,
invloed van tijd en plek

ruimte

Ervaren **met aandacht**

Afstand nemen, van perspectief
wisselen, **empathie** ontwikkelen

Overwegen en beoordelen: door
vragen te stellen, probeer je te
begrijpen. Zo maak je een keuze of
bepaal je een richting.

VLIEGER = stevig op de grond, de
touwen trekken aan je armen, de
vlieger sturen met een kleine of
grote beweging. De vlieger hangt
boven de werkelijkheid, wat kan je
zien vanop afstand?

Let op voor de **'toerist'**

Cultuurbeschouwing op school

De school zet in perspectief

Kennis en info over levensbeschouwingen, ethiek, democratie

Recht doen aan **vele stemmen** die weerklinken

Situaties ontwerpen waar kinderen initiatief kunnen nemen, verantwoordelijkheid nemen, het samen leven organiseren

School en klas als **onderzoeksgemeenschap**: op zoek naar de voorlopige beste kennis over de werkelijkheid.

**Voorwaarde:
tijd + interactie**

Cultuur doorgeven

Focus op nieuwsgierigheid, verwondering

Wat is voor ons van betekenis, van waarde? Die dingen een **naam** geven

Verbanden zien: wat je op school leert, gebruik je ook elders.

Door **samen te leven en te werken** met mensen met verschillen leer je begrijpen waarom mensen verschillend of gelijkend zijn, waarom ze van mening verschillen, waarover en waarom er conflicten bestaan.

Cultuurbeschouwing vloeit voort uit **dagelijkse leven**.

De coördinaten van je innerlijk kompas

Ik

Je persoonlijkheid, je karakter, je zijnskern.

Je leert weten wat goed voor je is.

met mijn roots

Je maakt deel uit van een familie en dat draag je mee.

Je leert de blik van de ander kennen. Je leert je roots in vraag te stellen.

in deze context

Elke situatie heeft z'n eigen codes

Je leert een situatie lezen, je leert schakelen.

op de wereld

Elke groep beschouwt zijn manier van leven als

'natuurlijk'. Je wordt je bewust van je referentiekader.

in het universum

Mensen gebruiken een beeldentaal om vragen over leven, dood, de oorsprong en zin van ons bestaan te

beantwoorden. Je bouwt aan een eigen innerlijke beeldentaal en ontwikkelt een gevoeligheid voor zingeving.

pijl

Samenhang zien, perspectief nemen, bewust richting kiezen.

Zoek en vind alledaagse zingeving in de kleine dingen, onderweg met de grote levensvragen.

Levensvragen op een kaart

Hoe leer je te leven?

Je ontdekt dat niet iedereen leeft en denkt zoals thuis.

Je bent **nieuwsgierig** en je wil **begrijpen**.

Je vraagt 'waarom'?

Hoe moet ik 'goed' leven?

In wat we samen doen, toont zich wat van **waarde** is.

Er is dus veel waardevol tegelijk. Hier en nu. Van vroeger en ook voor later.

De ene waarde is belangrijker dan de ander in een gegeven situatie.

Waarden komen in de balans. Daaruit ontstaan richtlijnen en **normen** voor het handelen.

Waarom leven wij, gaan wij dood?

Het is goed om te weten dat vele culturen ontstaansmythen, scheppingsverhalen, symbolen en rituelen hebben om het **leven te begrijpen, te regelen en betekenis te geven**. Het is nodig dat je beseft dat godsdiensten en levensbeschouwingen hierop teruggaan.

Vier sporen voor implementatie

Je houding als begeleider

= jezelf vormen en inspireren als persoon

Je houding naar kinderen toe:

- Overweeg je woorden, je beelden
- Een vraag met een vraag beantwoorden
- Model staan voor verwondering, onderzoekende houding
- Bewust van je eigen referentiekader

SPoor 0

Vaste werking

= wat elk schooljaar voor elk kind gegarandeerd is (school- of klasniveau)

Momenten waar kinderen een stem krijgen om zich uit te spreken

Momenten waar kinderen het samenleven bespreken en organiseren

Rituelen, feesten, gebruiken, gewoontes

SPoor 1

Vier sporen voor implementatie

Spontane werking

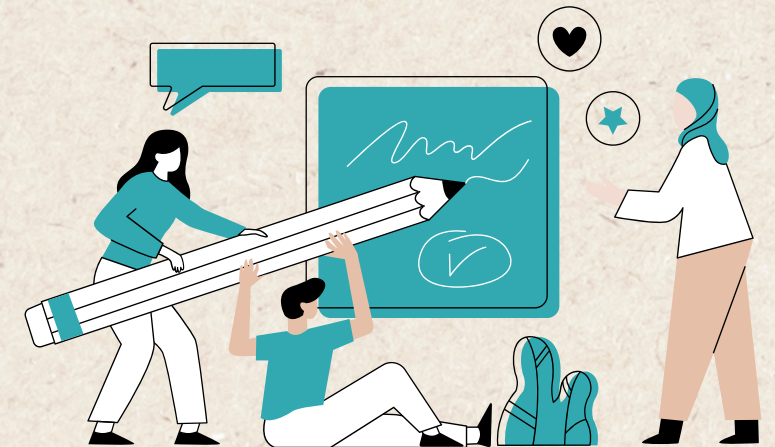
= spontane waardegeladen inhoud en of gebeurtenissen die de klas binnenkomen

Tijd en ruimte durven nemen voor die inhoud en of gebeurtenissen

Je voelsprietten versterken om die inhoud op te merken en te capteren

Je bekwamen in het gebruik van een aantal kaders om die inhoud te verdiepen: kompas, vlieger, kaart,...

SPoor 2

Gestuurd aanbod

= wat de begeleider bewust en vanuit zichzelf inbrengt met de specifieke bedoeling om op cultuurbeschouwing in te zetten

Bewuste interventies doorheen het jaar die komen en gaan

Bewust activiteiten, vragen, symbolen, verhalen, voorwerpen, beelden inbrengen

Vragen leren stellen, open empathische houding ontwikkelen

SPoor 3

Meer info en verdieping op

www.cahier-fopem.be/cahier-cultuurbeschouwing